

משך חכמה פרשת משפטים

שמות פרק כד, א-ח

(א) וְאֶל-מֹשֶׁה אָמַר עֲלֵה אֵלַי אֶתְּהָ וְאֶהְרֹן נָדָב וְאָבִיָּהוּא וְשִׁבְעִים מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם מִרְחֹק: (ב) וּנְגַשׁ מֹשֶׁה לַבַּדוֹ אֶל-ה' וְהֵם לֹא יִגְשׁוּ וְהָעָם לֹא יַעֲלוּ עִמּוֹ: (ג) וַיָּבֹא מֹשֶׁה וַיֹּסֶפֶר לָעָם אֶת כָּל-דִּבְרֵי ה' וְאֵת כָּל-הַמִּשְׁפָּטִים וַיַּעַן כָּל-הָעָם קוֹל אֶחָד וַיֹּאמְרוּ כָּל-הַדְּבָרִים אֲשֶׁר-דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה: (ד) וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת כָּל-דִּבְרֵי ה' וַיִּשְׁכֵּם בַּבֹּקֶר וַיָּבִין מִזִּבְחַת תַּחַת הַהָר וּשְׁתֵּים עָשָׂר מִצְבֵּה לְשָׁנַיִם עָשָׂר שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל: (ה) וַיִּשְׁלַח אֶת-נֹעֲרֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ עֵלֶת וַיִּזְבְּחוּ זִבְחִים שְׁלֵמִים לַה' פָּרִים: (ו) וַיִּקַּח מֹשֶׁה חֹצֵי הַדָּם וַיִּשֶׂם בְּאֵגְנֹת וַחֹצֵי הַדָּם זָרַק עַל-הַמִּזְבֵּחַ: (ז) וַיִּקַּח סֹפֶר הַבְּרִית וַיִּקְרָא בְּאָזְנֵי הָעָם וַיֹּאמְרוּ כָּל אֲשֶׁר-דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע:

משך חכמה שמות פרק כד

(ג) ויספר לעם את כל דברי ה' ואת כל המשפטים. דע דבני נח הוזהרו על הדינים (סנהדרין נו, ב), ושיטת ראשונים דהוא נימוסים שדעת האדם נותן עליהם. אבל לכופ ולרדות על חוקי התורה ונדריה הוא רק מצד ש'כל ישראל ערבים זה בזה' (שבועות לט, א ועוד), ואם יעבור אחד, הוא מזיק לחבירו ולהכלל כולו. בזה יש לבית דין לכופ ולשפוט העובר את מצות השם יתברך, דבלא זה אין זה מהראוי שיתערב אחד במה שיש להאדם עם קונו. לכן מקודם אמרו (פסוק ג) "כל הדברים אשר דבר ה' נעשה" - ולא קיבלו עדיין המשפטים. אבל כי זרק הדם על העם (פסוק ח) להכניסן בברית וכמו דאת אמרת במכילתא יתרו (פרשה ג ד"ה ויקח ספר הברית): אמר להם אתם קשורים ענבים ותפוסים, וזה "ספר הברית" (פסוק ז) שכרתו כל ישראל יחד, לכן אמרו "כל אשר דבר ה'" (פסוק ז) - בין ה"דברים" בין ה"משפטים" - "נעשה", שהעובר מצות ה' הוא גדר בין אדם לחברו, שמזיק להכלל ודו"ק.